

Warszawa, dn. 27.05.2025

PHU EBEN-HEZER Dariusz Popiński ul. Wasilkowska 12c 04-938 Warszawa NIP: 9521642875

Minister Zdrowia Izabela Leszczyna, Urszula Demkow
Do wiadomości: Prezes Rady Ministrów, NRPiP, PTP i inni
Rzecznik Praw Obywatelskich dr hab. Marcin Wiącek

PETYCJA obywatelska w sprawie rzeczywistego wdrożenia zaawansowanej praktyki pielęgniarskiej (APN) w polskim systemie ochrony zdrowia

Szanowni Państwo,

Zaawansowana praktyka pielęgniarska (Advanced Practice Nursing, APN) to uznany na świecie model niezależnej, wysokospecjalistycznej praktyki klinicznej, która:

- podnosi efektywność systemów ochrony zdrowia,
- zwiększa dostępność świadczeń,
- poprawia jakość opieki i zadowolenie pacjentów,
- pozwala odciążyć lekarzy, szczególnie w obszarach deficytów kadrowych.

W wielu krajach, takich jak Stany Zjednoczone, Kanada, Wielka Brytania czy Australia, pielęgniarki z kwalifikacjami **APN pełnią samodzielną rolę zawodową**, prowadząc pacjentów w ramach własnej odpowiedzialności klinicznej, łącznie z możliwością:

- diagnozowania chorób,
- ordynowania leków,
- kierowania na badania diagnostyczne,
- prowadzenia terapii,
- wystawiania skierowań i zaświadczeń,
- prowadzenia samodzielnej praktyki zawodowej.

Tymczasem w Polsce dotychczasowe działania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych nie prowadzą do rzeczywistego wdrożenia APN, lecz próbują nadać jej formę karykaturalną – **pozbawioną podstawowych atrybutów niezależności zawodowej**. Obowiązki, które w modelach międzynarodowych stanowią trzon pracy pielęgniarki APN, są w Polsce warunkowane nadzorem lekarskim, co **de facto redukuje APN do roli zawodu pomocniczego**, a nie samodzielnego.

Wiceprezes **Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych**, Andrzej Tytuła, w piśmie z dnia 24.01.2025 r., stwierdził jednoznacznie, że „*zrównanie pielęgniarek z lekarzami w zakresie kompetencji to likwidacja zawodu pielęgniarki i położnej*”. Takie stanowisko jest sprzeczne z globalnym kierunkiem rozwoju zawodu pielęgniarki, godzi w profesjonalizm środowiska i **pozostaje w jaskrawej sprzeczności z międzynarodowymi założeniami APN** oraz wytycznymi WHO, Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN) i organizacji systemów ochrony zdrowia.

Dlatego konieczne jest stworzenie **nowej podstawy prawnej i instytucjonalnej** dla APN, niezależnej od obecnego samorządu, który nie reprezentuje w tej kwestii rzeczywistych interesów nowoczesnego pielęgniarstwa klinicznego.

W związku z powyższym postulujemy:

1. Przygotowanie i uchwalenie odrębnej ustawy o zawodzie pielęgniarki zaawansowanej praktyki (APN)

Ustawa ta powinna precyzyjnie określać:

- definicję zawodu APN,
- zakres samodzielnych kompetencji klinicznych, diagnostycznych i terapeutycznych,
- ramy odpowiedzialności prawnej i etycznej,
- warunki prowadzenia niezależnej praktyki,
- standardy edukacyjne, certyfikacyjne i licencyjne.

2. Ustanowienie osobnego tytułu zawodowego:

„Pielęgniarka/Pielęgniarz APN” (lub „Nurse Practitioner”) – jako forma zaawansowanego kształcenia podyplomowego i specjalizacji klinicznej, uznawana przez państwo i odpowiednie organy regulacyjne.

3. Powołanie odrębnej izby zawodowej – Ogólnopolskiej Izby Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej

Izba ta pełniłaby funkcję:

- samorządu zawodowego pielęgniarek APN,
- organu przyznającego prawa wykonywania zawodu APN,
- instytucji nadzorującej standardy etyczne, szkoleniowe i zawodowe,
- reprezentanta interesów zawodowych pielęgniarek APN na forum publicznym i międzynarodowym.

4. Uruchomienie programów pilotażowych APN

w pięciu kluczowych obszarach:

- podstawowa opieka zdrowotna (POZ),
- psychiatrycznej,
- opieka nad pacjentem przewlekle chorym (internistyczna),
- anestezyjologicznej i intensywnej opieki,
- opieka paliatywna i długoterminowa.

5. Stworzenie zespołu eksperckiego przy MZ ds. APN

z udziałem przedstawicieli: środowiska pielęgniarskiego, akademickiego, Ministerstwa Zdrowia, NFZ, NRPiP, organizacji pacjenckich oraz międzynarodowych ekspertów w zakresie APN (USA, UK)

6. Umożliwienie pielęgniarkom APN prowadzenia niezależnej praktyki zawodowej

na zasadach analogicznych do praktyk lekarskich, z osobnym finansowaniem w ramach NFZ, kontraktowaniem świadczeń i odpowiednimi kodami świadczeń zdrowotnych.

Podsumowanie

Zaawansowana praktyka pielęgniarska to nie tylko nowa ścieżka kariery – to strategiczny kierunek rozwoju opieki zdrowotnej w Polsce. Jej rzeczywiste wdrożenie wymaga nie tylko zmian organizacyjnych, ale przede wszystkim **nowego, odrębnego ładu legislacyjnego i instytucjonalnego**, który zagwarantuje profesjonalną autonomię, jakość oraz bezpieczeństwo pacjentów.

Apelujemy o:

- potraktowanie sprawy priorytetowo,
- bezzwłoczne rozpoczęcie prac legislacyjnych nad nową ustawą,
- powołanie samodzielnej izby zawodowej,
- oraz rzeczywiste uruchomienie APN jako pełnoprawnego filaru systemu ochrony zdrowia.

Tylko pełna niezależność strukturalna i zawodowa APN zapewni jakość, skuteczność i bezpieczeństwo opieki zdrowotnej w XXI wieku.

Za odpowiedzialność należy się adekwatne wynagrodzenie. Dlatego postulowana podwyżka przez Ministrę Zdrowia dla lekarzy z gr. 1 do TRZECH średnich krajowych musi wiązać się z podwyżkami dla APN do DWÓCH średnich krajowych na umowę o pracę. Taka była wola ponad 90% ankietowanych pielęgniarek w 2024 r. /www.oizpp.pl zakładka Ankieta/.

Z poważaniem,

Dariusz Popiński
Kierownik Projektu
www.oizpp.pl